

Kmečka trgovina

Izvoz živine

S poslednjimi velikimi političnimi spremembami so nastale tudi nove razmere v evropskem gospodarstvu, ki se izražajo tudi v naši zunanji trgovini. Tudi v izvozu živine so nastali novi momenti. Glede izvoza živine na Češkoslovaško bo veljalo sedaj naslednje: Na osnovi sporazuma med našo državo, Nemčijo in Češkoslovaško bo naša država izvažala živino v Češkoslovaško skozi Nemčijo (doslej skozi Madžarsko, prav zadnje čase skozi Romunijo). Ves izvoz živine bo šel sedaj skozi Maribor. Prevoz bo sicer trajal dva dni dalj in bo dražji za 2000 din pri vagonu kot prevoz skozi Madžarsko. — Izvoz živine v Nemčijo pa bo sedaj sledeč: Za zadnje četrtletje nam je Nemčija odobrila uvoz tehle količin živine: za dunajski trg tedensko 3000 prašičev, za ostala nemška tržišča 30.000 prašičev, od tega 15.000 živih, 15.000 pa zaklanih. Nadalje znaša kontingent za govedo 1000 komadov in 100 vagonov perutnine ter 100 vagonov svinjske masti. Kontingent za jajca je že izkoriščen.

Prodaja oljnate repice

Privilegirana izvozna družba kupuje kot znano oljnato repico za tvornice, tako da dosežejo producenti najnižje zasigurate jim cene. Prizad je kupil za štiri velike tovarne 966 vagonov, tovarne v Sloveniji so kupile okoli 20 vagonov, male delavnice pa 20—30 vagonov. Tako je odkupljena vsa letošnja proizvodnja, ki jo je ceniti na 1000 vagonov. Cena je bila 275 din za 100 kg. Kakovost je bila na splošno dosti dobra zaradi ugodnih vremenskih pilih. Kakor je iz navedenega razvidno, predstavlja oljnata repica lep stalen kmetijski dohodek. Žal pa se pri nas te repice zelo malo goji. Največ je sejeje v južnih pokrajinah in pa v Banatu.

Izvoz pšenice

Od 1. julija do 28. oktobra je kupila Privilegirana izvozna družba 13.300 vagonov pšenice. Od 1. avgusta do 24. oktobra je družba izvozila v Nemčijo 6912 vagonov pšenice, dočim drugam naša pšenica ni šla.

Hmelj

Naš letošnji pridelek je tako rekoč že popolnoma razprodan; še neprodane zaloge v prvi roki namreč ne bodo znašale več niti 100 stotov. Kljub temu pa je tudi še v preteklem tednu bilo zanimanje precej živahno in je prišlo tudi do nekaj zaključkov. Pri neizpremenjenosti čvrsti tendenci se je plačevalo do 33 din za 1 kg.

Kupčija je bila letos v teku vse sezone zelo živahna, kar je pripisati predvsem prvovrstni kakovosti, visoki pivovarski vrednosti in brezhibni gladko-zeleni barvi našega letošnjega pridelka. V prvi vrsti zaradi te okolnosti, deloma pa seveda tudi zaradi sorazmerno picle letine je naš hmelj letos že h koncu oktobra tako rekoč popolnoma razprodan.

Goveja živina

Dobili smo poročila le z nekaterih živinskih sejmov, ki pa kažejo, da postaja trgovanje z živino zopet živahnejše. Iz Novega mesta nam poročajo o zadnjem sejmu naslednje: Sejem je bil prav dobro obiskan ter je bilo na sejmu prignanih 616 volov, 245 krav, 60 juncev, 82 telic, 4 teleta, 26 konj in 28 kobil. Prodanih je bilo 145 volov, 95 krav, 15 juncev, 8 telic, 1 tele, 5 konj, 6 kobil. Kupčija je bila zelo živahna. Najvišja cena je bila dosežena pri pitanih volih 4500 din za glavo, a najnižja 1200 din; pri kravah najvišja cena 3100 din, najnižja 800 din. Teleta so bila od 250 do 500 din, junci in telice 700—2000 din, konji in kobile 1500—5000 din. Goveja živina se je prodajala mesarjem po 2.50 do 5.50 din za kg žive teže. — Na sejmu v Kranju je bil položaj sledeč: volji 6.25, 6 in 5.25 din, telice 6.25, 6 in 5 din, krave 5.50, 5 in 4.50 din, teleta 8 in 7 din. — V Litiji so bile naslednje cene: volji 5.50, 4.50 in 4 din, telice 5.50, 5 in 4 din, krave 4.50, 4 in 2.50—3.50 din, teleta 6 in 5 din.

Svinje

Na Gorenjskem se prodajajo mladi pujski 7 do 8 tednov stari po 135 do 220 din komad, speharji so po 10.25, pršutarji pa po 8.50—9.50 din za 1 kg žive teže.

Surove kože — ovčja volna

Goveje surove kože so po 9 do 11 din, teleče kože po 11 din, svinjske kože pa po 5—8 din za 1 kg. — Neoprana ovčja volna se prodaja po 24 do 26 din, oprana pa po 34—36 din za 1 kg.

Tržne cene v Mariboru

dne 5. novembra 1938

Meso: Goveje salo 16—17 din, slanina 15 do 16 din, pljuča 7—8 din, jetra 8—10 din, reberca 12—13 din, svinjsko meso 13—14 din, ribe 15—17 din, morske ribe 10—34 din, zajec 13—14 din za 1 kg.

Zelenjava: krompir 0.65—1.50 din kg, melica 5—6 din, čebula 2—4 din, česen 5—8 din kg, zelje glava 0.50—3 din, kislo zelje kg 3 din, repa 1 din, kumare komad 1 din, 6—15 komadov zelene paprike 1 din, karfijska komad 1—7 din, ohrovt komad 0.50—2 din, hren kg 8—9 din, zelena komad 0.50—2.50 din, buča 0.50—2 din, paradižniki

kg 4—5 din, šopek peteršilja 0.50—1 din, glavna solata 0.50—1.50 din, endivija 0.25—1 din, kup motovilca, radiča, špinata, vrtnega korenja in fižola v stročju 1 din, por komad 0.25—1 din, 2—4 komade kolerabe 1 din, luščen grah liter 7 do 12 din, 2—3 komade redkve 1 din, šopek majarona 0.50—1 din.

Sadje: jabolka 2—6 din, hruške 6—12 din, suhe slive 10—12 din, grozdje 4—12 din, cell orehi 10 din, luščeni orehi 28—32 din, kostanj 3—4 din za 1 kg, liter 1.50—2.50 din, pečen kostanj liter 6 din, šipek liter 3 din.

Žito: pšenica 1.50—1.75 din, rž 1.50 din, ječmen 1.50 din, koruza 1.25—1.50 din, oves 1 din, proso 1.50 din, ajda 1.25 din, fižol 2—3 din.

Mlečni izdelki: mleko liter 1.50—2 din, smetana liter 10 din, surovo maslo kg 24 din, čajno maslo 28—30 din, domači sir 10 din, jajca komad 0.75—1.25, konzervirana jajca kom. 1 din.

Perutnina: kokoš 18—25 din, par piščancev 20—60 din, gos 30—45 din, puran 30—70 din, raca 14—18 din.

Krma: kislo seno 1 kg 40 par. — Druge krme ni bilo.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Prestavljanje starih potov. J. K. Več posestnikov je prestavilo stara pota tako, da morate sedaj hoditi po slabšem potu in precej dalje (na trikot). — Ako imate služnostno pravico do omenjenega pota ali ste si jo priposestovali s 30 letno javno rabo brez prošnje in sile, služnostni zavezanec pota ne sme prestaviti tako, da bi morali zaradi tega hoditi po precej daljšem in slabšem potu. V takem primeru bi ga lahko s tožbo prisilili, da Vam dopusti uporabo starega pota. Kakega manjšega podaljšanja ali poslabšanja pa se ne morete ubraniti, odnosno ni vredno zaradi tega se prepirati.

Preprečenje voženj neupravičenim osebam. Isti. Po Vaši zemlji imajo pravico vožnje le trije sosede. Ob lanskem nalivu je bila javna pot poškodovana, zaradi česar so se drugi ljudje začeli voziti po Vaši zemlji. Sedaj je javna cesta zopet popravljena, ti ljudje pa vozijo še kar naprej po Vašem svetu. — Ako navedeni ljudje ne bodo zlepega prenehali z vožnjami, jih lahko tožite s tako zvano negativno tožbo, da jim ne pristoji pravica vožnje po Vašem svetu. — Pravne navete dajemo našim naročnikom brezplačno, pričakujemo pa, da nam bodo za to pridobili kaj novih naročnikov.

Zatvoritev pešpoti na kupljeni njivi. K. S. in S. Z. Kupili ste njivo, po kateri vodi pešpot, in bi radi to pešpo zaprli, odnosno odpravili. Vprašate, ali je to mogoče. — Preden boste obstoječo pešpot zaprli, se dobro poučite, ali, odnosno kdo jo uporablja, kako dolgo in s kakšno pravico. Ako si dotičnik, ki pešpot uporablja, ni te pravice priposestoval s 30 letnim javnim izvrševanjem brez sile in prošnje, ali ako si te pravice ni izgovoril od Vašega lastniškega prednika, tedaj mu lahko prepoveste nadaljnjo uporabo. Ako ne bo zlepega opustil hoje po Vaši njivi, ga boste pač morali tožiti s tako zvano negativno tožbo. Kar tako poti ne smete zapreti, ker bi se sicer izpostavili kakim tožbam zaradi motenja posesti od strani tistih, ki so doslej v mirni posesti pravice hoditi po Vaši njivi.

Sestra terja po 13 letih svoj delež v zvezi danil pobotnic. M. C. Leta 1925 ste sporazumno s sestrami prodali posestvo, podedovano po očetu. Sestri ste izročili primerni delež, s katerim je bila zadovoljna in Vam je izročila pobotnico. Sedaj Vas po 13 letih potom odvetnika ponovno terja na plačilo svojega deleža. — Pri popisanem stanju se Vam ni treba bati tožbe. Ako imate pobotnico v rokah, se boste uspešno ubranili, zlasti, ako je bil izplačani delež res pravičen. Pa četudi ne bi imeli pobotnice, sodišče lahko zasladi Vas in sestro kot stranki in Vam lahko da več vere, odnosno verjame, da ste res sestri delež že izplačali.

Oprostitev 13 letnega sina od šolskega pouka. M. U. Imate 13 letnega sina in 17 letno hčerko, ste hudo bolni, hlapca si ne morete najeti, zaradi česar potrebujete sina doma. Vprašate, ali smete sina obdržati doma in ali Vam res grozi kazen 20 din za vsak dan, ko sina ne bi poslali k pouku. — Po zakonu o ljudskih šolah je predpisano osemletno šolanje. Bolezen staršev ne oprošča šolanja, odnosno ne upravičuje izostanka

od pouka; enako ga ne upravičuje potreba staršev po otrokovi pomoči. Zakon določa le, da sme minister za prosveto na predlog krajevnega šolskega odbora tam, kjer so ob času poljskih del roditeljem otroci iz višjih narodnih šol neizogibno potrebni za pomoč, uvesti v razredih, za katere je treba, redni pouk v petih zimskih mesecih, od začetka meseca novembra do konca meseca marca in skrajšani pouk v ostalem času šolskega leta. — V primerih neupravičenih izostankov pozove krajevni šolski odbor roditelje ter izreče po njih zaslišanju kazni, ki more biti: 1. opomin, 2. denarna kazen od 10 do 20 din za en dan izostanka. Zoper kazni je dopustna pritožba v osemih dneh na okrajno načelstvo. Denarna kazen se sme izpremeniti siromašnim roditeljem na njih prošnjo v delo na šolskih ali občinskih poslih. — Kakor vidite, se boste morali na kak način sporazumeti s šolskim upraviteljem. — Naročeni zakon dobite od Tiskarne sv. Cirila po pošti.

Pravica do drevja na odstopljeni parceli. V. D. I. O priliki nekega mejnega spora ste pristali na to, da zgubite del parcele, katere je bila močno zaraščena z drevjem, dobili pa ste drug kos parcele, ki je skoraj brez drevja. — Do drevja na odstopljenem delu parcele nimate več pravice, čeprav ste ga gojili Vi in Vaši predniki — razen, ako ste si kako posebno, razen lastniške, pravice izrečno izgovorili. Po zakonu so namreč drevesa last dotičnika, čigar je zemlja, in so nasprotni dogovori pri vas neveljavni.

Terjatve na povračilo posojil ne zastarajo v treh letih. F. K. V letih 1927, 1928 in 1929 ste posodili sorodniku nekaj denarja. Ko ste ga sedaj terjali na povračilo, je ugovarjal, da ni ničesar dolžan, češ, da je Vaša terjatev že trikrat zastarala. — Vaša terjatev nikakor še ni zastarana, marveč bi zastarala šele v tridesetih letih potem ko ste jo smeli uveljaviti, a je niste. Le obresti ne bi mogli terjati za več nego tri leta nazaj, ako jih dolžnik v tem času (v zadnjih treh letih) ni obljubil plačati. — Za primer, da je Vaš dolžnik zaščiten kmet, mu morate najprej izstaviti novo zadolžnico, pri čemer se glavica zniža za polovico in obresti smejo računati le v višini, kot je določa uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov, to je od 24. novembra 1933 do 26. septembra 1936 le en odstotek, od 27. septembra 1936 naprej pa tri. Tako dobljeni znesek mora potem dolžnik plačati v dvanajstih letnih obrokih, od katerih sta prva dva že zapadla (1. novembra 1936 in 1937). Preden ga tožite na plačilo zapadlih obrokov, ga morate še posebej pozvati na plačilo in mu dati 15 dnevni dodatni plačilni rok.

Zaščiten kmet obljubil plačilo dolga v treh obrokih, pa jih ne zmere. H. I. Ako izvira Vaš dolg izpred 20. aprila 1932 in spadate pod zaščito, tedaj Vas obveza, prevzeta pred občino, da bosta odplačali vso glavico v treh obrokih, ne veže, ker se predpisi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov ne morejo s pogodbo izpreminjati v dolžnikovo škodo. Zato ste dolžni plačati le polovico glavice z znižanimi obrestmi v 12 letnih obrokih, od katerih sta prva dva že zapadla v plačilo, a jih Vi niste dolžni plačati prej, preden Vam upnik ne izroči nove obveznice. Ako dokažete, da ne morete plačati niti 50% svojega